

Harry Harrison, Gordon Dickson
GELBĖJIMOSI LAIVAS

Mokslinis fantastinis romanas ir
apsakymai

Siaubingi sprogimai į druzgus sudraskė albenaretų žvaigždėlaivį. Išsigelbėti pavyko tik saujelei žmonių ir porelei ateivių. Tačiau išsigelbėti nereikia išlikti, mat gelbėjimosi laivo kapitonas pasiryžęs skristi į paskirties punktą, nors akivaizdu, kad keleiviai neišgyvens iki skrydžio pabaigos...

Iš anglų kalbos vertė NOMEDA BERKUVIENĖ
Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"
215 tomas. Serija įkurta 1990 m.

Harry Harrison, Gordon Dickson - LIFE SHIP
London, Sphere books, 1988

Copyright © by H.Harrison & G.Dickson, 1979

Cover art copyright © by Chris Foss, 1988

Vertimas į lietuvių kalbą © leidykla "Eridanas", 2001
Elektroninė versija © Knygute.lt, 2010

Turiny

Harry Harison
Gordon Dickson
GELBĖJIMOSI LAIVAS

Harry Harrison
KAI DIEVAI PATYS GIEDA DITIRAMBUS

Dmitrij Skiriuk
TAUPYKLĖ

Pastabos

Harry Harison
Gordon Dickson
GELBĒJIMOSI LAIVAS

Pirmas skyrius

Sprogimas, sudrebinęs visą albenaretų kosminio laivo korpusą, nugriaudėjo tā akimirkā, kai Džailsas priėjo prie sraigtinių laiptų, vedančių iš krovinių skyriaus į viršū. Džailsas įsitvērē į turēklā ir pakibo ant jo. Tačiau beveik iškart driokstelējo kitas sproģimas ir stipriai bloškē jį į metalinē koridoriaus sienā.

Apsvaigēš ir sverdēdamas Džailsas visģi pasiekē žemutinē trapo aikštelē ir ēmē kopti į viršū spartindamas tempā. Galvoje prašviesējo. "Atrodo, buvau praradēš sāmonē, ne ilgā, turbūt keletui sekundģiū", - pagalvojo ģis. Pasiekēš viršutinį koridoriū, vyras skubiai nuģingsniavo į laivo paskuigalį, savo kajutēs pusēn. Tačiau keleiviū koridoriumi jau buvo nelengva prasibrauti: jį užtvindē išģigandusios vyrū ir moterū ģigūrēlēs pilkais kombinezonais - arģitai, vykstantys į Belbenā dirbti pagal sutartis. Tuo momentu draskyda-

mas ausų būgnelius į smegenis įsiveržė šaižus sirenos staugimas - signalas "laivas tapo nebevaldomas". Koridoriuje jautėsi vis aitrėjantis dūmų kvapas, aidėjo pagalbos šauksmai - šaukė per dūmus beveik nematomi arbatinai.

Nutiko neįtikėtinas dalykas. Nuo dviejų sprogimų didžiuliame kosminiame laive įsiplieskė gaisras, ir tarpžvaigždinis laineris tapo bejėge smiltelė, akimirkos žvaigždute, krintančia į kosminės erdvės tuštumą. Kosminių laivų užsiliepsnojimo galimybė buvo praktiškai lygi nuliui, ypač masyvių albenaretų laivų, bet vis dėlto laivas degė. Džailsui ėmė mausti paširdžius: oras vis karštėjo ir maišėsi su dūmais, nieko nesimatė, arbatinų klyksmai smigo į smegenis it aštrios adatos. Sutelkęs valią jis nuslopino atavistinį pasidavimą aplinkui sklendančiai baimei. Juk jis galų gale turi tikslą, pareigą, kurią privalo atlikti. Pareiga - pirmoje eilėje, visa kita ir kiti - paskui. Už laive esančius arbatinai tiesiogiai atsakingas buvo jis. Džailsas pasileido bėgti išsisukinėdamas nuo į jį ištiestų rankų, pasivydamas dūmuose neaiškiai šmėsčiojančius arbatinai, nustumdamas juos į šalis, peršokdamas per pargriuvusius.

Ir visą tą laiką pro ledinį gumulą krūtinėje skverbėsi įniršis. Džailsas dar paspartino žingsnį. Koridorius kai kuriose vietose jau pradėjo griūti:

metalinės sienų plokštės, žybčiojančios pro dūmus, smuko ir linko tarsi tirpstančio vaško plokštelės. Tokia didžiulė katastrofa atrodė visiškai neįsivaizduojama, bet dabar jis neturėjo kada svarstyti apie tai, kur buvo padaryta klaida. Arbaity riksmi ir dejonės pasiekė Džailsą, bet jis bėgo kiek įkabindamas į laivagalį.

Netikėtai iš dūmų išniro aukšta figūra, tamsi ir siaura, nepanaši į žmogų. Ilga, keistos formos tripirštė ranka tvirtai sugriebė jo uniforminio rudai oranžinio švarko rankovę.

- Į gelbėjimosi laivą! - sudūzgė ekipažo narys albenaretas neaiškiai artikuliuodamas žmonių kalbos garsus. - Aplink! Bėkite atgal! Ne į laivagalį!

Džailsas nuslopino instinktyvų norą ištrūkti. Jis buvo gerokai stipresnis už bet kurį arbaity, išskyrus specialiai augintus ir treniruotus fiziniam darbui, bet vis dėlto mėginti ištrūkti iš šių liesų, tačiau tik iš pažiūros silpnų pirštų - beprasmiška.

- Aš ne arbaity! - riktelėjo jis vildamasis, kad albenaretas jį supras. - Aš turiu įsipareigojimą... pareigą! Aš Stylas, iš Stylų giminės, iš metalurgų! Džailsas Stylas Ašadas iš Edelių klanų. Vienintelis Edelis čia, laive. Ar nepažįsti manęs?

Kitos planetos gyventojas ir Džailsas akimirksniui sustingo užstoję vienas kitam kelią. Džailsui tiesiai į akis žvelgė tamsus, siauras belūpis veidas. Paskui albenareto ranka atsigniaužė, o burna akimirksniui prasivėrė išleisdama sausą traškantį garsą-juoką, kuris galėjo reikšti ką nori, bet tik ne linksnumą.

- Bėkite, - sudūzgė jis.

Džailsas nususuko ir nubėgo.

Netrukus jis jau stovėjo prie savo liukso kajutės durų. Metalinė rankena nudegino pirštus. Jis net sustenėdamas stipriai spyrė į duris. Durys atsilaipojo. Nuo tirštų aitrių dūmų kajutėje užgniaužė gerklę.

Džailsas apgraibomis susirado lagaminą, staigiu judesiu atidarė ir ištraukė nedidelę metalinę dėžutę. Kosėdamas surinko šifrą, užraktas spragtelėjo, dangtelis spyruokliškai atšoko. Jis ėmė skubiai naršyti popierių šūsnį, kol surado arešto orderį; įsibruko lapą į švarko kišenę ir vėl įkišo ranką į dėžutę - reikia paspausti mygtuką ir paleisti ją pelenais drauge su visu turiniu. Žybtelėjo ryškiai balta liepsna, metalinė dėžutė subliūško ir išskydo it tirpstantis ledas. Džailsas apsisuko ir akimirką padvejojęs išsitraukė iš po uniforminio švarko instrumentą. Jis ketino įvykdęs užduotį kuo patikimiau jį paslėpti, bet dabar laive nebuvo

saugios vietos. Vis dar kosėdamas jis užmetė instrumentą ant kaitriai degančios dėžutės, apsisuko ir vėl nėrė į koridorių; oras ten buvo gaivesnis, ir Džailsas pasileido atgal, į lainerio priešakį, kur stovėjo gelbėjimosi laivas - gyvybės laivas, į kurio keleivių sąrašą jis įtrauktas.

Albenareto nebebuvo poste. Šviesa iš viršaus skurdžiai apšvietė dūmų pilną koridorių. Arbaity irgi nesimatė. Suruseno silpna viltis: galbūt kažkas jais pasirūpino. Džailsas bėgo toliau. Gelbėjimosi laivas kažkur arti. Priešakyje, visai čia pat, jis išgirdo balsus, bet staiga kažkoks didelis ir tamsus daiktas tarytum iš niekur išdygo priešais jį, ir kažkas, panašus į gigantišką musių muštuką, nubloškė jį ant grindų.

Jis nugriuvo ant minkštos koridoriaus dangos, sekundėlę gulėjo nejudėdamas, stengdamasis neprarasti sąmonės. Palei grindis dūmai buvo ne tokie tiršti. Jis suprato, jog atsitrenkė į kažkieno atlapotas duris, ir išgirdo balsus: kalbėjosi du arbatimai, vienas balsas buvo vyriškas, kitas - jaunas, moteriškas.

- Girdėjai? Laivui šakės, - pasakė vyras.
- Vadinasi, likti čia ir laukti nėra prasmės. Gelbėjimosi laivas ten, trumpojoje kameroje. Eime.
- Ne, Mara, palauk... mums liepta laukti čia... -

Vyro balsas vos girdėjosi.

- Ko tu bijai, Grosai? - pašaipiai paklausė mergina. - Tu elgiesi taip, lyg nè žingsnio neišdrįstum žengti be jo leidimo. Ketini kiurksoti čia, kol uždusi?

- Tau tai vis vien, - išlemeno vyras, - o aš niekad niekur nebuvau įsipainiojęs. Mano anketa švari.

- Jeigu, tavo manymu, nepriekaištinga anketa yra svarbiausia...

Džailsui galvoje prašviesėjo. Jis staigiai pašoko ant kojų, apėjo nelemtąsias duris ir prisiartinio prie dviejų neaukštų figūrų pilkais kombinezonais.

- Viskas gerai, - ryžtingai pasakė jis. - Tu teisi, mergaite. Gelbėjimosi laivas kaip tik ten, koridoriaus gale. O tu... kuo vardu? Grosas? Eik pirmas!

Vyras arba itas patylom pakluso vykdydamas įsakymą, kaip kad visą gyvenimą vykdė Edelių davinėjamas komandas. Jis buvo neaukštas, kresnas, apskritagalvis vidutinio amžiaus vyras. Prieš eidamas paskui jį Džailsas dirstelėjo į arbatę merginą. Neaukšta, kaip ir jie visi, iš žemesniųjų klasių, bet gan miela. Siauras išblyškęs veidas iš po trumpų plaukų kepurės žvelgė ramiai ir visai neišgąstingai. Matyt, jos giminėje būta kil-

mingo kraujo, pagalvojo Džailsas.

- O tu - šauni mergina, - ištarė jis gerokai švelniau. - Eik paskui mane. Jei dūmai sutirštės, laikykis už mano striukės.

Džailsas pataršė jai plaukus ir nuėjo paskui Grosą. Jis nepamatė, kaip pasipiktinimas ir įniršis perkreipė jos veidą, kai jo ranka palietė merginos plaukus. Tačiau ši išraiška išnyko taip pat greitai, kaip ir atsirado. Ji paklusniai nusekė paskui Džailsą nutaisiusi įprastinę arbaitišką abejingai ramią miną.

Pasivijęs Grosą Džailsas suspaudė dešinį jo petį. Arbatas krūptelėjo.

- Drąsiau, girdi? - griežtai tarstelėjo jam Džailsas. - Tavo reikalas paklusti! Nagi, pirmyn!

- Taip, jūsų kilnybe, - netvirtai burbtelėjo Grosas. Tačiau jo pečiai išsitiesė. Jis ėmė tvirčiau žingsniuoti dūmuose skendinčiu koridoriumi.

Tuo tarpu dūmai darėsi vis tirštesni. Ir Džailsas, ir arbatas pratrūko kosėti. Džailsas pajuto, kaip Mara įsikibo į striukę.

- Greičiau, nesustokit! - sukriokė Džailsas tarp kosulio priepuolių. - Dabar tikrai nebetoli.

Staiga juos sustabdė kliūtis.

- Durys, - pranešė Grosas.

- Atidaryk! Greičiau! - dusdamas sušvokštė

Džailsas prarasdamas kantrybę.

Arbaitas pakluso, ir visi trys atsidūrė nedidelėje patalpoje. Čia buvo mažiau dūmų. Mara įėjusi užtrenkė duris.

Priešpriešias buvo kitos durys, irgi uždaros. Sunkios šliuzo durys. Aplenkęs Grosą Džailsas stumtelėjo jas, bet nesėkmingai; tada jis trinktelėjo kumščiu į elektroninį mygtuką. Durys lėtai atsivėrė. Už jų buvo tambūras ir dar vienos durys, atviros.

- Tenai! - trumpai paliepė jis arbitams.

Mara pakluso.

- Bet, jūsų kilnybe, sere? - klausiamai išlemeno Grosas. - Prašau... kas nutiko laineriui?

- Sprogimas kažkur paskuigalyje. Priežasties nežinau, - trumpai atsakė Džailsas. - Dabar eikite į priekį. Ten, už antrųjų durų, stovi gelbėjimosi laivas.

Grosas vis dar dvejojo.

- O gal čionai ateina ir kiti? - paklausė jis.

- Tuomet jie labai greitai bus čia, - pasakė Džailsas. - Koridoriuose pilna dūmų, laiko nedaug. Gelbėjimosi laivas turi startuoti už vienos ar kelių minučių.

- Bet ką, jeigu man, kai įeisiu...

- Kai įeisi, ten bus albenaretas, - pertraukė jį

Džailsas, - jis pasakys, ką reikia daryti. Gelbėjimosi laivą visuomet valdo ateivių karininkas. O dabar - guviau!

Grosas įvykdė įsakymą. Džailsas atsigrėžė. Dūmų kamuoliai apgaubė jį, nors durys į koridorių buvo uždarytos. Ūmai iš garsintuvo virš durų pasigirdo tolimas kosulys.

- Sere, - išgirdo jis už nugaros Groso balsą, - gelbėjimosi laive nėra albenaretų.

- Eik atgal. Lauk tenai! - užriaumojo Džailsas nepasukdamas galvos. Kosulys iš garsintuvo nuaidėjo garsiau, jį lydėjo klupinėjančių žingsnių garsas. Atrodo, albenaretas, pagalvojo Džailsas, o geriausia, jeigu pats laivo kapitonas. Džailsas Saulės sistemos ribose pilotuodavo asmeninį kosmokaterį - jis vadino jį jachta, bet valdyti ateivių laivą...

Jis spustelėjo mygtuką "atidaryti". Šliuzo durys atsivėrė. Neaiškios figūrėlės klupinėdamos ėjo per dūmus. Džailsas nusikeikė. Ten buvo vienodais išblukusiais pilkais kombinezonais apsitaisę arbatininkai. Jų buvo penki, jis suskaičiavo, kai tie prisiartinio laikydamiesi vienas už kito; tarp kosulio priepuolių kažkas kūkčiojo. Priešakyje ėjo kresna žila moteris. Pamačiusi Džailsą ji iš įpratimo pagarbiai nulenkė galvą. Džailsas atidarė vidines duris ir mostu paliepė jiems įeiti atsi-

traukęs į šalį, kad jie nesiliestų prie jo. Netikėtai lempos koridoriuje ėmė mirkčioti, užgeso, vėl įsižiebė... ir išsijungė galutinai.

Suėjus penkiems arbatams Džailsas užtrenkė duris, paspaudė savo laikrodžio apšvietimo mygtuką. Ciferblatas nušvietė tik dūmų kamuolius, įsiveržusius į tambūrą iš koridoriaus. Akivaizdu, jog gaisras artėjo. Džailsas vėl užsikosėjo, galva plyšte plyšo.

Garsiai dunkstelėdama nukrito tambūro siene-
lės sekcija, ir Džailsas atsigrėžė. Oro tekėjimas iš
nematomo šaltinio sustiprėjo, iš pažiūros tvirta-
me metale atsirado ilgas plyšys, į kurį suplaukė
dūmų srovelės; oras pasidarė grynesnis. Angoje
pasirodė aukšta liesa figūra.

- Labai laiku, - kosėdamas išstenojo Džailsas.

Albenaretas neatsakė; greitai, nelankstydamas
kojų per kelius jis patraukė link vidinių durų.
Džailsas sekė jam pridurmu. Atsidūręs gelbėjimo-
si laivelyje albenaretas užsandarino duris. Užsi-
trenkdamas šliuzo durys taukštelėjo it karsto
dangtis....

Pastabos

- 1) Piteris Bestas, pirmasis "The Beatles" būgnininkas, 1962-aisiais pakeistas Ringo Staru.
- 2) Satklifas - dailininkas, pačioje "The Beatles" karjeros pradžioje grojęs grupėje bosine gitara, miręs 1962 m.